

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
(Мінфін)

вул. М. Грушевського 12/2 м. Київ 01008 тел. (044) 206-59-47, факс 425-90-26
e-mail: infomf@minfin.gov.ua, код ЄДРПОУ 00013480

від 11.06.2023 р. № 33010-07-5/15863 На № _____ від _____ 20__ р.
<витяг>

**Міністерствам, іншим центральним
органам виконавчої влади, обласним
та Київській міській державним
адміністраціям, головним
розпорядникам коштів державного
бюджету (за списком)**

Щодо звітування про
стан організації та здійснення
внутрішнього контролю за 2022 рік

Міністерство фінансів України в рамках виконання повноважень, визначених Бюджетним кодексом України та Положенням про Міністерство фінансів України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 375, щодо формування та реалізації політики у сфері державного внутрішнього фінансового контролю за результатами опрацювання звітності про стан організації та здійснення внутрішнього контролю повідомляє.

Відповідно до пункту 10 Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2018 р. № 1062, головні розпорядники коштів державного бюджету, центральні органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації (далі – установи) щороку до 1 лютого подають Мінфіну звіт про стан організації та здійснення внутрішнього контролю у розрізі елементів внутрішнього контролю за формою, встановленою Мінфіном (далі – звіт).

Форма звіту затверджена наказом Мінфіну від 19.04.2019 № 160. Мінфін на виконання пункту 2 зазначеного наказу направив до установ відповідний Перелік питань, що описує стан організації та здійснення внутрішнього контролю у розрізі елементів внутрішнього контролю за 2022 рік (лист від 22.06.2022 № 33010-07-5/13100).

Результати проведеного аналізу звітів відображено у листі на Кабінет Міністрів України від 29.03.2023 № 33030-07-3/8498 (доручення Кабінету Міністрів України від 03.04.2023 № 9418/1/1-23).

Водночас Мінфін надає коментарі щодо порушень вимог до оформлення звітів, типових помилок при наданні відповідей на доведені питання та відповідні пояснення.

Враховуючи, що кожним розпорядником бюджетних коштів сформовано власну систему внутрішнього контролю з урахуванням його індивідуальних особливостей, рекомендуємо для її удосконалення та/або коригування певних елементів внутрішнього контролю застосовувати розміщені на офіційному вебсайті Мінфіну (www.mof.gov.ua) в рубриці «Діяльність/Розвиток державного внутрішнього фінансового контролю/Методичні посібники щодо ДВФК» відповідні роз'яснення та методичні посібники з питань внутрішнього контролю (зокрема Посібник з питань організації внутрішнього контролю розпорядниками коштів державного бюджету, Методичний посібник щодо аспектів управління ризиками, як складової системи внутрішнього контролю у розпорядника бюджетних коштів, Практичні вказівки для удосконалення внутрішнього контролю та Методичні рекомендації з питань організації та здійснення моніторингу системи внутрішнього контролю).

Зазначені посібники спрямовані на покращення розуміння та сприйняття аспектів внутрішнього контролю і, в першу чергу, призначені для керівника, який відповідальний за організацію внутрішнього контролю, та всіх працівників установи під час здійснення заходів з удосконалення системи внутрішнього контролю з метою забезпечення ефективного та результативного управління бюджетними коштами.

Додаток: на 5 арк. в 1 прим.

**Коментарі до звітів
про стан організації та здійснення внутрішнього контролю за 2022 рік**

За результатами опрацювання звітів про стан організації та здійснення внутрішнього контролю за 2022 рік (далі – звіт, звітність) головних розпорядників коштів державного бюджету, центральних органів виконавчої влади, обласних та Київської міської державних адміністрацій (далі – установи) зазначається наступне.

I. Щодо подання звітності

Процес підготовки, підписання та подання звітності потребує перегляду з метою дотримання вимог, зокрема встановлених пунктами 4, 7 та 10 Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062 (далі – Основні засади), а саме щодо:

1.1. *підписання звіту безпосередньо керівником установи*, оскільки керівник є відповідальним і підзвітним за належне управління та розвиток установи, досягнення визначених мети (місії), цілей, завдань, планів і вимог щодо діяльності установи, забезпечення законного, економного, ефективного, результативного і прозорого управління бюджетними коштами, об'єктами державної власності та іншими ресурсами, організацію та здійснення в установі внутрішнього контролю.

<...>

1.2. *дотримання строку подання звітності до 01 лютого*.

Першим віце-прем'єр-міністром України – Міністром економіки України надано доручення від 28.04.2022 № 8228/1/1-22 забезпечити належну організацію внутрішнього контролю, вжити заходи до усунення виявлених недоліків та за результатами поінформувати Мінфін у строки, встановлені зокрема постановою Кабінету Міністрів від 12 грудня 2018 р. № 1062.

З метою реалізації пункту 10 Основних засад Мінфін направив Перелік питань, що описує стан організації та здійснення внутрішнього контролю у розрізі елементів внутрішнього контролю за 2022 рік (лист від 22.06.2022 № 33010-07-5/13100).

Крім того, Мінфін листом від 12.12.2022 № 33010-07-5/29597 нагадав про забезпечення виконання вимог законодавства щодо організації внутрішнього контролю, зокрема своєчасності подання звіту до 1 лютого 2023 року.

<...>

II. Щодо технічних питань заповнення звітності

2.1. У звітах недопустима зміна установами по суті змісту та/або залишення без відповіді питань, зазначених у наведеному переліку.

2.2. Інформацію про фактичний стан урегулювання (функціонування) відповідного питання необхідно зазначати чітко, лаконічно, по суті питання та з врахуванням необхідного взаємозв'язку між відповідями на інші питання.

У відповідях слід уникати перевантаження інформацією посиланням на нормативно-правові акти та/або цитуванням їх положень.

Звітна інформація повинна стосуватись всієї діяльності установи під час виконання основних завдань, описувати фактичний стан врегулювання і реалізації здійснюваних процесів, спрямованих на досягнення визначених цілей та результатів при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів, і відображатися, зокрема через цикл планування-контролю, а саме:

- організацію планування діяльності та виконання заходів плану (встановлення цілей діяльності, ключових показників ефективності, узгодження бюджетних програм установи з її цілями, моніторинг виконання цілей та досягнення їх ключових показників, звітування про результати діяльності);

- діяльність з управління ризиками (підходи до організації та здійснення, участь структурних підрозділів, процес інформування керівництва установи про ідентифіковані основні ризики та проведену їх оцінку, прийняття відповідних управлінських рішень, перегляд ризиків);

- здійснення моніторингу (виявлення та оцінка відхилень у функціонуванні системи внутрішнього контролю та/або окремих її елементів, оцінка результативності системи внутрішнього контролю, наявність/відсутність виявлених відхилень та недоліків, інформування керівництва установи, прийняття відповідних управлінських рішень тощо).

III. Щодо відповідей на питання за розділами звіту

3.1. Внутрішнє середовище:

- у підпункті 1.1.2 замість інформації про відповідний план діяльності установи на середньостроковий період із встановленими стратегічними цілями та ключовими показниками часто зазначалися нормативно-правові акти, програмні документи Уряду, плани діяльності або пріоритетні напрями роботи на рік, плани внутрішнього аудиту тощо.

- у підпункті 1.1.4 не наводився зв'язок (з урахуванням інформації, зазначеної у підпунктах 1.1.2 та 1.1.3) між стратегічною ціллю установи та відповідною бюджетною програмою, що виконувала у звітному періоді. Також є випадки надання інформації не по суті поставленого питання;

- відповіді у підпунктах 1.3.1 – 1.3.3, 1.6.1, 1.6.2, 1.7.2 та 1.7.3 щодо належного рівня забезпечення/організації/реалізації відповідних

процесів/заходів мають узгоджуватися із зазначеною інформацією про наявність порушень та/або недоліків у системі внутрішнього контролю (пункти 5.2, 5.4);

- у підпунктах 1.4.1 та 1.4.2 замість відповідних внутрішніх документів установи (які встановлюють перелік завдань, функцій, їх розподіл та закріплення за виконавцями (співвиконавцями) із визначенням головних виконавців та співвиконавців, розподіл, закріплення відповідальності та підзвітності щодо виконання бюджетних програм) часто зазначалися положення про установу, її структурні підрозділи, розподіл обов'язків між керівництвом установи, затверджений штатний розпис тощо;

- у підпункті 1.5.1 замість інформації про річний/операційний план, пріоритети/пріоритетні напрями роботи/діяльності зазначалися плани діяльності з внутрішнього аудиту, з підготовки проектів регуляторних актів або проведень консультацій з громадськістю;

- у підпункті 1.5.3 у випадку здійснення в установі річного/операційного планування діяльності у взаємозв'язку із стратегічними цілями установи, необхідно було навести такий зв'язок з урахуванням відповіді, зазначеної у підпункті 1.1.2 щодо стратегічного планування;

- у підпункті 1.5.4 часто не наводилися приклади заходів, спрямованих на удосконалення системи внутрішнього контролю, або зазначалася інформація, яка не стосується поставленого питання та суперечить принципу розмежування внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту. Водночас зазначені заходи можуть здійснюватися з урахуванням змін законодавства, завдань програмних документів держави, цілей діяльності установи тощо.

При цьому, заходи з удосконалення системи внутрішнього контролю мали бути заплановані деякими установами, зважаючи на інформування ними про наявні порушення та/або недоліки у відповідних процесах/заходах.

3.2. Управління ризиками.

Поширеними є випадки зазначення інформації, що не розкриває зміст поставлених питань, часто відповіді зводяться до цитування положень внутрішніх розпорядчих документів, а деякі – стосуються питань діяльності внутрішнього аудиту чи виявлення та оцінки корупційних ризиків.

У свою чергу діяльність з управління ризиками є складовою прийняття управлінських рішень з метою досягнення/виконання основних цілей/завдань та забезпечення ефективності і результативності діяльності.

У деяких звітах зазначалася інформація про категорії та види ризиків, існуючі проблемні питання/недоліки у діяльності чи реалізації завдань у відповідній сфері замість ідентифікованих основних ризиків.

Деякими установами не зазначалися у пункті 2.3 приклади основних ризиків у зв'язку із основними завданнями/стратегічними цілями, на виконання/досягнення яких вони могли вплинути.

3.3. Здійснення заходів контролю.

Більшість установ зазначили про запровадження на належному рівні, зокрема:

заходів контролю, спрямованих на забезпечення ефективного, результативного і цільового використання бюджетних коштів, досягнення мети, завдань та результативних показників бюджетних програм;

управління об'єктами державної власності та іншими матеріальними ресурсами, що знаходяться на балансі установи;

захисту інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем.

У свою чергу відповіді на питання пунктів 3.1 – 3.3 щодо запроваджених/забезпечених на належному рівні заходів/процесів мають узгоджуватися із зазначеною інформацією про наявність порушень та/або недоліків у системі внутрішнього контролю (пункти 5.2, 5.4).

Інформація у пункті 3.4 щодо здійснення оцінки загальних результатів діяльності установи мала містити відомості, що стосуються процесу аналізу та оцінювання ходу діяльності установи на предмет її ефективності та результативності, дотримання законодавства та здійснення відповідних коригуючих управлінських заходів.

3.4. Здійснення інформаційного та комунікаційного обміну.

Майже всі установи повідомили про забезпечення необхідного рівня інформаційного та комунікаційного обміну шляхом організації та впровадження процесу створення, збору, документування, аналізу, передачі своєчасної, актуальної, точної, повної, доступної, захищеної та перевіреної інформації щодо діяльності установи, у тому числі із зовнішніми заінтересованими сторонами.

3.5. Здійснення моніторингу.

У деяких звітах (пункт 5.1) замість опису процесу внутрішньої оцінки результативності системи внутрішнього контролю на прикладі виконання одного основного завдання/досягнення стратегічної цілі установи надано інформацію, яка стосується здійснення працівниками поточної діяльності, дотримання виконавської дисципліни, контрольних-наглядових функцій в установі, внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту тощо.

Водночас наведена інформація про здійснення моніторингу повинна відображати налагоджений зворотній зв'язок в установі (наявність/відсутність виявлених відхилень та недоліків у системі внутрішнього контролю, інформування керівництва установи, прийняття відповідних управлінських рішень тощо).

Крім того, інформація у деяких звітах зазначалася недостатньо чітко та формально, зокрема щодо:

- підрозділів установи, якими було виявлено відхилення/недоліки у системі внутрішнього контролю установи (пункт 5.2);

- конкретних прикладів управлінських рішень за результатами проведеної оцінки результативності системи внутрішнього контролю (пункт 5.3).

Деякими установами у пункті 5.5 не зазначалися відомості щодо впроваджених та не виконаних заходів з удосконалення системи внутрішнього контролю, які було заплановано на звітний рік, або не наведено приклади таких заходів чи зазначена інформація, яка не стосується поставленого питання та суперечить принципу розмежування внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту.

Також інформація про наявність порушень та/або недоліків у системі внутрішнього контролю (пункти 5.2, 5.4) мала бути врахована при наданні відповіді на питання у пункті 5.8 щодо здатності існуючої системи внутрішнього контролю в установі забезпечити дотримання законності та ефективності використання бюджетних коштів, досягнення результатів відповідно до встановленої мети, завдань, планів і вимог.